

ΟΙ ΑΚΛΑΥΣΤΟΙ

[Ο κ. Ε. Ι. Εύστρατιάδης, καίτοι νεώτατος, δύναται νὰ συγκατα-
λεχθῆ μετὰ τῶν δημοσιογράφων τῆς πρώτης γραμμῆς. Εἰς τὸ
«Σκρίπ», οὐ διατελεῖ ἐκ τῶν ἀρχισυντακτῶν ἀπὸ ἑπταετίας

ἤδη, παρελαύνει σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἡ-
λογοτεχνική του ἐργασία, ἀξία ἰδιαιτέρας
προσοχῆς. Ὡς χρονογράφος μὲ τὴν φω-
τεινὴν ἀντίληψιν καὶ τὸ βαθύ κοινωνι-
κόν του αἶσθημα ὡς εὐθυμογράφος μὲ
τὸν ἀβρὸν σαρκασμὸν καὶ τὴν λεπτὴν
εἰρωνείαν, ὡς μεταφραστὴς δόκιμος, ὡς
ἀρθρογράφος ἐφ' ὅλων τῶν ἐπικαίρων ζη-
τημάτων, τὰ ὁποῖα πραγματεύεται, ἔχει
ἤδη κατακτήσει τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν
ἀγάπην τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου. Ἐσχά-
τως μία περισπούδαστος μελέτη του περὶ
τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραγμάτων, ἦν μό-

νος περιῆλθε καὶ ἐμελέτησε, δικαίως ἀπεκλήθη δημοσιογραφι-
κὸς θρίαμβος. Ἄλλ' οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἡμερολογίου γνωρίζου-
σιν ἤδη τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ συνεργάτην καὶ ὡς διηγηματογράφον
ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων. Ἡ τελευταία σειρά τῶν διηγημάτων του
ἔχει κινήσει πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸν ἀνάγει εἰς περιωπὴν
καλλιτέχνου, διὰ τὴν ἐξόχως παραστατικὴν δύναμιν καὶ τὸν
ρεαλισμό, ὅστις τὰ χαρακτηρίζει. Οἱ «Ἀκλαυστοί», ἐν ἀπὸ
τὰ ὠραία ἀληθῶς φυσιογραφικά του διηγήματα, εἶνε ἀπὸ τὰς
πλέον ζωντανὰς σελίδας τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνικῆς ζωῆς].

ΕΙΣ τὴν βουβαμίαν τοῦ νεκροταφείου, τὴν μεσημεριάτικην,
εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μεγάλες μυῖγες ἐβουβούσχαν γύρω εἰς τὰ
χώματα, οἱ δύο νεκροθάπται, ζυπόλητοι, μὲ τὰ πουκάμισα καὶ
μὲ τὰ ζωνάρια, ἐστάθησαν καὶ ἔρριψαν χάμω, ὁ ἓνας τὸ φτυάρι,
καὶ ὁ ἄλλος τὴν τσάπαν, ποῦ ἔφερον ἐπ' ὤμου.

Ἦσαν εἰς μίαν ἄκρην τῆς περιοχῆς, εἰς τὴν πτωχογωνίαν τῆς
νεκροπόλεως, ὅπου ὑπὸ τὸ γυμνὸν καὶ πετρωμένον χῶμα, συνω-
στίζοντο, στενοχωρημένα ὅπως καὶ εἰς τὴν ζωὴν, τῶν πτωχῶν
τὰ λείψανα.

Μία συνοικία ἀπὸ χαμηλοὺς σταυρούς, φυτευμένους κοντὰ - κοντὰ ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον ἀντικαθίστα τὰ πτωχόσπιτα, τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ στενόχωρα, εἰς τὰ ὁποῖα διήλθαν τὰ τυραννισμένα χρόνια τοὺς ἐκεῖναι αἱ ὑπάρξεις. Πέρα, εἰς μέρη πειὸ ψηλά, χωρισμένα ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς μὲ κυπαρίσσια ὑπερήφανα, προέκυπταν, ἀπὸ τὰς σκιάδας καὶ τὰ ἄνθη, τὰ πομπώδη μάρμαρα καὶ τὰ εὐρύχωρα μνημεῖα, ὁποῦ εἰς τὴν δροσιὰν καὶ εἰς τὰ ἀρώματα ἐσυνέχιζαν τῆς ζωῆς τὴν καλοπέρασιν οἱ χαιδεμένοι τοῦ θανάτου.

Οἱ νεκροθάπται ἐστέκοντο ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ ἓνα σταυρὸν μισόν, σάπιον, γεμμένον ἀπὸ τοὺς χειμῶνας, καὶ δεικνύοντα μὲ τὸ βουθὸν παράπονον τῆς ἀθλιότητός του, ὅτι ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ἦτο θαμμένος ἓνας ἀπροστάτευτος, ὅστις εἶχε διανύσει τὴν προθεσμίαν τοῦ ὑποχρονίου ἐνοικίου του καὶ ἔπρεπε ν' ἀδειάσῃ τὸν τόπον δι' ἄλλον.

"Ἄνδρας ἦτον ; γυναῖκα ; νέος ; γέρον ; κόρη ; κυρούλα ; Οὔτε ὄνομα, οὔτε χρῶμα διεκρίνετο πλέον εἰς τὸ ξύλινον ἐρείπιον. Οὔτε κανὸῆλι, οὔτε λουλουδι εἰδείκνυεν ὅτι ὑπῆρχε καμμιὰ ζωὴ νὰ ἐνθυμεῖται αὐτὸν τὸν θάνατον.

Τότε ἡ ἔξωσις ἀπεφασίσθη διὰ τὸν ἀπροστάτευτον.

Ὁ πτυαριστὴς ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς ἓνα τάφον πλαγιῖνον, ἀκούμβησε τὴν ράχιν του εἰς τὸν σταυρὸν καὶ ἔβγαλε νὰ στρήψῃ ἓνα τσιγάρο. Ὁ ἄλλος ἀνεσκουμπώθη, ἔσκυψε μ' ἓνα βωμολόχον γογγυσμὸν δουλειᾶς ἠναγκασμένης, ἐξερρίζωσε τὸν σκοληκόβρωτον σταυρὸν, τὸν ἐπέταξε πέρα καὶ ἔδραξε τὴν τσάπαν. Καὶ εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ καύσωνος, ἓνας δοῦπος καταχθόνιος ἤρχισε νὰ κρούῃ βαναύτως τὸν ὕπνον τοῦ ἀποθαμμένου.

Τὸ χῶμα ἐξωρύσσεται εἰς βώλους κοκκίνους, μαλακοὺς, ὡς τᾶσκες κρεουργούμεναι. Κάποια εὐχὴ εὐγνώμονος ἢ ἀγαπημένου θὰ τὸ ἐκράτει ἐλαφρόν.

"Ὅταν ἡ ἐπιμήχης ἐπιφάνεια ἐσκάφῃ ὅλη, ὁ σκαπανεὺς ἀνέκυψε.

— Μπρός ! ἐφώνησεν εἰς τὸν σύντροφόν του, ἐβγήκεν ἀργὰ μὲ τὴν τσάπαν, ἐσκούπισε τὸν ἰδρώτα τοῦ μετώπου του μὲ τὰ δύο δάκτυλα καὶ ἐστάθη σκιαζόμενος εἰς τὸ ἐργαλεῖον.

Ὁ πτυαριστὴς ἀφῆκε τὸ τσιγάρο ἐπάνω στὸν σταυρὸν καὶ ἦλθε καὶ ἀπλωσε τὸ χῶμα γύρω εἰς τὸν τάφον. Ἐπειτα ἐπῆγε πάλιν κι' ἐξάπλωθη. Ὁ ἄλλος ἐπανέλαβε τὸ σκάψιμον.

— Λὲς νᾶνε λυωμένος, ρὲ Σιδέρη ; ἐρωτᾷ ὁ ἐξάπλωμένος.

Ὁ σκαπανεὺς δὲν ἐσήκωσε τὸ κεφάλι. Μετ' ὀλίγον λέγει :

— Σὰν πολλὰς μυῖγες βλέπω.

Καθ' ὅσον ὁ τάφος ἐβαθύνετο, κᾶτι μυιγίτσες χουσοπράσινες ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ χῶμα τὸ λιπῶδες καὶ μόλις ἐπετούσαν ἔπεφταν ζαλισμένες εἰς τὸ φῶς.

— Ἐχει χᾶξι νὰ τὸν εὐροῦμ' ὀλόρθο· εἶπε μ' ἓνα γονδρὸ γέλιο ὁ πτυαριστής.

— Λές; ἀπήντησεν ὁ ἄλλος μὲ λαχάνιασμα. Θὰ φάη στήν κόκα μὲ τήν τσάπα!..

Πρὸς στιγμὴν ἔπαυσε νὰ σκάπτῃ, καὶ κύψας πρὸς τὸ χῶμα, ὡς νὰ ἤκουε φωνήν, εἶπεν ἀστεειεύμενος πρὸν τὸν σκελετόν :

— Τ' εἶνε ρέ; Σ' ἐνογλοῦμε; Δέ χαίρεσαι ποῦ σ' ἀλαφρώνουμε μόνο μιᾶς κι' ὄλα;

Ὁ ἄλλος ἐγέλασε.

Τὸ χῶμα ἐσωρεύθη ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο καὶ ὁ τάφος ἔγινε βαθύς.

— Ἀκόμα νάβγη βρωμα. Ἄγιο λείψανο τὸ συχωρεμένο. Καλόγραφα θεὸ νάτανε.

— Καλόγραφα; Ἄμ τότε σίγουρα θὰν' ἄλυωτη.

Ὁ δοῦπος τοῦ σκαψίματος ἐγένετο πειὸ κούφιος.

Μετ' ὀλίγον ἡ τσάπα ἐκαρφώθη κᾶπου καὶ ὅταν τήν ἀνέσυρεν ὁ νεκροθάπτης ἐτράβηξε μαζί της κι' ἓνα κομματί σάπιο ξύλο. Τότε ἔρριψεν ἔξω ἀπὸ τὸν λάκκον τὸ ἐργαλεῖον, ἐγονάτισε μέσα εἰς τὸν λάκκον καὶ ἤρχιζε νὰ καθαρίζῃ τὸν πυθμένα μὲ τὰ χέρια του.

Ὁ ἄλλος ἐσηκώθη καὶ ἤλθε κι' ἐστάθη ἀπ' ἐπάνω :

— Κύττα, ρέ, μὴν κρύψης τίποτα. Θὰ τὰ μοιραστοῦμε.

— Καλά, ἀνοίξε τὸν κόρφο σου! ἐβγῆκε μία φωνὴ ἀπὸ τὸν λάκκον.

Καὶ καθὼς ἀνεπαύετο, καθισμένος μέσα στήν δροσιάν, ὁ νεκροθάπτης ἤρχισε νὰ τραγουδῇ :

Βάααρεθηκάαα νάαα σ' ἀγαπῶωω

Νά σ' ἀρνηθῶ πεθαίνω,

Νά σ' ἀρνηθῶ πεθαίνωωω ἄχ, βᾶί, βᾶί...

Τὸ τραγοῦδι ἔβγαინεν ἀπὸ τὸν τάφον μουγγόν, ἀλλόκοτον, σὰν ἀπὸ ἄλλου κόσμου τήν κραιπάλην.

Ὁ πτυαριστής, ἀπὸ πάνω, παρηκολούθει τὸ σκάλισμα κι' ἐτραβοῦσε τὸ τελευταῖον ἀποτσιγάρο. Ἐπειτα ὁ δῆμιος τοῦ πεθαμμένου :

— Ὠπ! παῖρνε τα!

Καὶ ἓνα-ἓνα ἔρριπτεν ἐπάνω τοὺς σπονδύλους, τὰς πλευράς, τὰς ὠλένας ποῦ ἐξέθαπτεν.

— Ἄγια κόκκαλα! ἐμουρμούρισε. Νάχανε δίπλα τους καὶ κᾶνα κομποδέμα, κᾶνα δαχτυλίδι, θάητανε ἀκόμα πειὸ ἄγια.

Καὶ παρετήρησε παραπλεύρως τοῦ σκελετοῦ. Ὁ ἄλλος ἀπ' ἐπάνω ἔσχυψε καὶ ἐκάθησε στὰ πόδια του διὰ νὰ βλέπῃ καλλίτερα.

— Δὲ βρουέσαι! εἶπε πάλιν ὁ πρῶτος. Ἐτοῦτος θάῆτανε κανέναν ἀπὸ κεινοὺς τοὺς λιμοκοντόρους τοὺς φοιτητάδες ποῦ ῥχόντουσαν παρέα στὴν ταβέρνα τοῦ Ταρμπῆ, ἀπάνου στὸ Κολωνάκι, θυμάσαι, ρέ;

— Ναί, θυμᾶμ' ἕναν* κιτρινάρι, ἕνα χτικιασμένο ποῦ ῥχόντανε ταχτικά καὶ κολάτσιζε μαρίδες καὶ ψωμί κάτω στὸ ὑπόγειο, καὶ εἶχε καὶ κάτι φυλλάδες δίπλα του καὶ διάβαζε.

— Ἐ! κείνος θάναι... Ἀκόμα μυρίζει μαρίδα.

Κι' ἐξηκολούθησε :

Γιανοῦμι γιάρουμι
Γιάρουμίι πεθαίνω ...

Ἔνας σπαραγμὸς ἀπελπισίας ἀκούει' ἔξαφνα ἀπὸ παρέκει.. Μία γυναῖκα μαυροφόρα, μ' ἕνα καλεμεκερὶ ὀλόμαυρο ἦτον πεσμένη ἐπάνω σ' ἕνα μνήμα μ' ἕνα λευκὸν σταυρόν, ἐκύτταζε τὸ χῶμα μὲ δεμένα χεῖρα καὶ ὠδύρευτο :

— Παιδί μου!.. Ἄχ! παιδάκι μου!... Δὲ μ' ἀκοῦς πειά;

Καὶ ἔπεφτεν, ἔπιανε τὰ βότσαλα, τὸν σταυρόν, τὰ χόρτα· τίποτε δὲν εἶχε ψυχὴν· ἀνεσηκώνετο πάλιν μὲ ἀπόγνωσιν καὶ ἐστέκετο ἀπονενοημένη.

Ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ ἀκλαύστου τὸ τραγοῦδι ἐξηκολούθησε :

«Μαριόγκα τὰ ποτήρια σπάστασα!...»

Ἡ ἀπελπισία ἀπὸ τὸν ἄλλον τάφον ἀπεκρίνετο :

— Ἄαχ! ματάκια μου· ἐλπίδα μου!..

Ὁ νεκροθάπτης χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ κυττάξῃ, ἐβλασφήμησε :

— Σκασμὸς ντέ! Μᾶς σκότισες!

Ὁ ἄλλος ἀπὸ μέσα φωνάζει ἔξαφνα :

— Ὠπ! νά, κι' ὁ κουμπαρᾶς!

Καὶ ἀνακάθεται κρατῶν ἕνα κρανίον. Τὸ καθαρίζει, τὸ θωπεύει, τὸ κυττάζει μὲ εἰρωνικὴν συμπάθειαν.

— Ἄσπρο καύκαλο μὲ ὄλα του τὰ δόντια : νέος ἄνθρωπος, ὁ συγωρεμένος. Μὰ φαίνεται πῶς ἦταν βλάκας. Κύττα κούτελο!

Καὶ δίδει ἕνα χαστοῦκι εἰς τὸ κρανίον. Ἀπὸ τὸ κτύπημα ἡ κάτω σιαγὼν ἐξηθρώθη καὶ ἔπεσεν. Ὁ νεκροθάπτης τὴν ἐπῆρε, τὴν προσήρμωσεν εἰς τὸ ἰδικόν του πηγοῦνι καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν σύντροφόν του μ' ἕνα σαρκασμὸν ἀπαίσιον. Ἐπειτα ἐπέταξ' ἐπάνω καὶ σιαγὼνα καὶ κρανίον, τὸ ὁποῖον ἐκυλίσθη μακρὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα ὄστᾶ, μεθ' ὅ ἐγονάτισεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, πρὸς τὰ πόδια.

Τὰ δάκτυλά του γρήγορα ἀνεσκάλιζαν τὸ χῶμα, ἐν ᾧ τὰ χεῖλη

του έμουρμούριζαν βωμολοχίας ! Ήξαφνα εύρίσκει κάτι τι, τὸ παίρνει, τὸ κυττάζει.

— Νά, μπαλώθηκες ! Τ'εἶνε αὐτό, ρέ ; πίπα εἶνε ; φωνάζει ὁ ἄλλος σκύβων ἀπὸ πάνω.

— Πίπα γιουσουρένια, ἀπαντᾷ ἡ φωνὴ ἀπὸ τὸν τάφον. Κανένας χτικιασμένος θάτανε ποῦ τὴν εἶχε παρηγοριά.

Ήτον μία χονδρὴ πίπα, μαύρη, γεροντικὴ. Ὁ νεκροθάπτης τὴν ἐκτύπησεν ἐλαφρὰ στὸ φτυάρι· δὲν ἔσπασε.

— Γιούσουρο μονάχο, εἶπε πάλιν μὲ εὐχαρίστησιν.

Τὴν ἔβαλε στὸ στόμα του ἕνα δυὸ φορές, ἔκανε πῶς τραβᾷ ἄρχοντικά, ἔπειτα ἔκαμε νὰ τὴν κούψῃ στὸ ζωνάρι του.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ ἄλλος ἀπὸ πάνω τοῦ τὴν ἀρπάζει καὶ φεύγει. Ἐκεῖνος πέρνει ἕνα πόδι ἀπὸ μέσ' ἀπὸ τὸν τάφον, πηδᾷ ἔξω ἀπὸ τὸν λάκκον, σὰν βρυκόλακας, ξυπόλυτος, γεμάτος χώματα καὶ κυνηγεῖ τὸν ἄρπαγα, ὅστις εἶχεν ἀπομακρυνθῆ, εἶχε κρυφθῆ μέσα εἰς τὰ κάγγελα ἐνὸς μνήματος, τοῦ ὁποίου εἶχε τσαλαπατήσῃ τὰ φυτὰ, καὶ εὐρῶν ἕνα χέρι ἄλλου σκελετοῦ τὸ ἤρπασε καὶ ἐστράφη κατὰ τοῦ ἐπερχομένου.

Ἐπὶ τρία λεπτὰ τῆς ὥρας ἤκούοντο, εἰς τὴν σεμνὴν ἡσυχίαν, οἱ κρότοι τῶν δύο κοκκάλων συγκρουομένων εἰς μίαν μονομαχίαν ἀγρίας ἀστείότητος, συνοδευόμενον μὲ τὰ ξεκαρδιστικὰ γέλια τῶν νεκροθαπτῶν καὶ μὲ τοὺς γόους τῆς μαυροφόρας μάννας, ἡ ὁποία βυθισμένη εἰς τὴν ἀλλοφροσύνην τῆς ἀδυναμίας της ἐξηκολούθει νὰ ὀδύρεται.

Ἡ καμπάνα τοῦ νεκροταφείου, αὐστηρά, ἐκτύπησε τὴν στιγμὴν αὐτὴν διακόψασα τὸ ἀνόσιον ἀγκάλιασμα τῆς κραιπάλης μὲ τὸν πόνον.

Λεῖψανον ἔφθανε καὶ οἱ νεκροθάπται, πετάξαντες τὰ κόκκαλα, ἔσπευσαν νὰ ἐτοιμάσουν τὸν τάφον.

E. I. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

ΑΝΕΨΙΑ : Ἐὰν δὲν εἶνε τοῦ θεοῦ της, ἐξάπαντος θὰ εἶνε τοῦ Δεσποτῆ !

ΒΟΥΣ : πλάσμα ἠδίκημένον ὑπὸ τῆς φύσεως· συμβολίζον μὲν τὸν γάμον, καταδικασμένον ὅμως εἰς ἀγαμίαν.

ΓΛΩΣΣΑ : ἂν ἦνε μοσχαρίσια, ἔμπορεῖς νὰ τὴν φᾶς ὀλάκερη· ἂν ἦνε γυναικεῖα, ἔμπορεῖ νὰ σὲ φάῃ ὀλάκερο !

(Ἀπὸ τὸ « Κοινωνικὸν Δεξιλόγιόν » μου).

ΣΑΤΑΝΑΣ